

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Quid de prædestinatione Semipelagiani docuerint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

esse possint : qui autem credituri sunt , quive in ea fide , quæ deinceps per Dei gratiam sit iuvanda , mansuri sunt , præscisse ante mundi constitutionem , & eos prædestinasse in regnum suum , quos gratis vocatos , dignos futurâ electione , & de hac vita bono sine excessibus esse præviderit : ideoque omnem hominem ad credendum & operandum divinis institutionibus admoneri , ut de apprehendenda vita æterna nemo desperet , cum voluntaria devotioni sit parata . Similiter Hilarius Epistolâ ad Augustinum : Consentiunt omnem hominem in Adam periisse , nec inde quemquam posse proprio arbitrio liberari : sed id conveniens asserunt veritati , ut cum prostratis & nunquam suis viribus surrecturis annuntiatum obtinende salutis occasio , eo merito quo voluerint & crediderint à suo morbo se posse sanari , & ipsius fidei augmentum , & totius sanitatis suæ consequantur effectum .

Itaque Massilienses in multis à doctrina Pelagij abhorrentes , in aliquibus tamen ei adhaerere , præsertim in eo quod dicebat primam gratiam & vocationem ex meritis bonæ voluntatis dari ; & propter hoc , *Semipelagiani* , seu reliquia Pelagianorum , dicti sunt : licet S. Thomas communi nomine eos Pelagianos appellet , ut patet 2. 2. quæst. 6. art. 1. & 1. parte quæst. 23. art. 5. ubi ait : Pelagianos posuisse initium bonæ faciendi ex nobis , consummationem autem ex Deo . Et 3. contra Gentes cap. 149. dicit Pelagianorum errorem fuisse , auxilium meritis gratiæ esse ex nostro merito , ac proinde initium justificationis esse ex nobis , consummationem autem ex Deo . Item quodlibeto 1. art. 7. inquit : Ad errorem Pelagianorum pertinet dicere , quod homo possit se ad gratiam præparare absque auxilio divinæ gratiæ .

ARTICULUS II.

Præcipua Semipelagianorum dogmata recensentur.

PRæcipua Semipelagianorum dogmata , quæ in Epistolis Prosperi & Hilarij ad Augustinum sæpe citatis describuntur , ad quatuor præcipua capita reduci possunt : primum respicit prædestinationem , secundum tangit vires liberi arbitrij , tertium spectat ad initium fidei , quartum ad donum perseverantiæ : ex quibus quatuor capitibus varia corollaria , tanquam errores ex erroribus , deducebant , ut verificaretur quod de corpore Behemot , seu diaboli , legitur Job 41. Corpus ejus quasi scuta fusilia , compactum squamis se prementibus ; una uni conjungitur , & ne spiraculum quidem incedit per eas .

§. I.

Quid de prædestinatione Semipelagiani docuerint ?

Nomen prædestinationis dupliciter usurpari potest ; primò largè pro quocumque decreto seu constitutione efficaci Dei circa actus nostros ; secundò stricte pro transmissione efficaci hominum ad gloriam : qui est frequentior usus illius nominis apud Theologos . De prædestinatione primo modo sumpta dicebant Semipelagiani , ipsam non prævenire voluntates nostras : quia alias humana libertas tolleretur , & fatalis quædam necessitas induceretur . Constat hoc dictum , primò ex verbis Prosperi referentis eorum errores in Epistola citata ad Augustinum , ubi sic ait :

A Removeri dicunt omnem industriam , tollique virtutes , si Dei constitutio humanas præveniat voluntates ; & sub hoc nomine prædestinationis , fatalem quandam necessitatem induci . Unde in Epistola ad Rufinum , sic loquitur de Massiliensibus : Scripta Augustini , quibus error Pelagianorum impugnatur , infamant , dicentes eum liberum arbitrium penitus dimovere . Secundo id patet ex Fausto , Semipelagianorum Antesignano : nam ille lib. 1. de libero arbitrio cap. 4. doctrinam Augustini (suppresso tamen ejus nomine) impugnans , sic ait : Sub pietatis fronte gentilitatis malum , & inter gratiæ vocabulum , absconditum erit FATALE DECRETUM . Et cap. 12. Recedat (inquit) hinc originalis definitio , VEL FATALIS .

B De prædestinatione verò secundo modo accepta in primis asseriebant , eam non esse purè gratuitam , sed dependentem à præscientia meritum ; neque certam ex se & ab intrinseco , sed ex præscientia quâ Deus prævidet quid unusquisque facturus est , quive bono vel malo fine ex hac vita discessuri sint . Hoc etiam patet , tum ex verbis Prosperi initio Epistolæ ad Augustinum , ubi de Massiliensibus ait : Qui autem credituri sunt , quive in ea fide , quâ deinceps per Dei gratiam sint iuvandi , mansuri sunt , præscisse dicunt ante mundi constitutionem Deum , & eos prædestinasse in regnum suum , quos gratis vocatos , dignos futurâ electione , & de hac vita bono sine excessibus præviderit . Tum etiam ex Fausto lib. 2. de gratia & humanæ mentis arbitrio , ubi hæc scribit : Aliud est præscire , aliud prædestinare : præscientia gerenda prænoscit , postmodum prædestinatio retribuenda describit ; præscientia de alieno subsistit actu , prædestinatio de judicio suo ; à præscientia quæ sunt nostra produntur , à prædestinatione quæ sunt præparantur ; ac per hoc nisi præscientia exploraverit , prædestinatio nihil decernit . Unde Prosper in sua Epistola inter alia consultit Augustinum : An per præscientiam possit stare propositum , an verò præscientia quodam ordine sit subnixæ proposito ? Id est an efficacia & infallibilitas divini decreti hominibus gloriam præparantis , fundetur in præscientia operum futurorum , vel potius hujus scientiæ certitudo & infallibilitas , ex firmitate & efficacia divinorum decretorum derivetur ?

C Nec solum futurorum absolutorum præscientiâ utebantur ad mysterium prædestinationis explicandum , sed etiam scientiâ conditionatorum : cum enim contra id quod asseriebant , Deum non dare dona suæ gratiæ , nisi supponendo ex parte hominis initium aliquod bonæ voluntatis , premerentur à Catholicis exemplo parvulorum , qui cum sint peccato originali adstricti , nec in illis possit esse ullum initium bonæ voluntatis , quidam tamen baptismum recipiunt , alij verò sine illo decedunt ; respondebant (ut refert idem Prosper) Tales perdi , talesque salvari , quales futuros illos in annis majoribus , si ad adultam pervenissent ætatem , scientia divina præviderit . Similiter cum urgebantur exemplo adultorum , & quærebatur ab ipsis , cur istis & non illis Evangelium prædicetur ? Id non in divinæ beneplacitum voluntatis rejiciebant , sed in fidem , & in opera eorum conditionatè à Deo præscita ; ita ut Deus procurer istis Evangelium prædicari , quia eos præscit credituros si audiant ; aliis verò non , quia præscit eos non credituros . Vel ut loquitur D. Prosper : Dicebamus dispensasse Deum tempora & ministeria predicationis , juxta quod prævidebat aliquos credituros , & exorinam esse bonarum .

credulitatem voluntatum. Et hoc modo Prædeterminationem hæresim putabant excludere, tollendo scilicet antecedentiam & efficaciam divinæ voluntatis, & recurriendo ad præscientiam absolutam vel conditionatam futuri consensûs voluntatis humanæ.

9. Aliud doctrinæ Massiliensium dogma erat, prædeterminationem non esse ita infallibilem, quod non posset numerus prædeterminatorum minui, vel augeri, & perseverantia semel donata, de facto amitti: *Nec acquiescunt* (inquit Prosper citatâ Epistolâ) *prædeterminatum electorum numerum nec augeri posse nec minui, ne locum apud infideles & negligentes cohortationum incitamenta non habent.* Et Hilarius in Epistola etiam ad Augustinum: *Inde est quod & illud pariter non accipiunt, ut eligendorum rejiciendorumque esse definitum numerum velint.*

10. Item assererebant (ut Prosper & Hilarius in iisdem Epistolis referunt) quantum ad Deum pertinet, paratam esse æqualiter omnibus vitam æternam; quantum autem ad arbitrij libertatem, ab eis eam apprehendi, qui Deo sponte credunt, & auxilium gratiæ merito credulitatis accipiunt.

11. Denique in Augustini de prædeterminatione & reprobatione doctrinam acriter invehebantur, & dicebant eam fatum inducere, arbitrij libertatem auferre, gignere desperationem in peccatoribus, otium & ignaviam in Sanctis, orationis studium extinguere, laudem bonis operibus detrahere, & homines ad licentiam & dissolutionem vitæ incitare; addebantque, ea quæ de vocatione electorum secundum propositum, & gratuita prædeterminatione, idem S. Doctor contra Pelagianos disputans scripserat, Ecclesiastico sensui, & Patrû qui eum præcesserant opinioni esse contraria; ut patet ex Epistolis Prosperi & Hilarij sæpe citatis, & ex libris Fausti Regiensis de libero arbitrio: *Multi* (inquit Prosper) *qui in Massiliensi urbe constunt, Sanctitatis tuæ scriptis, quæ adversus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant. Parum opinioni & Ecclesiastico sensui, quidquid in eis de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti &c.*

Ex his Semipelagianorum dogmatibus, quædam sunt hæretica, & ab Ecclesia damnata; alia non sunt erronea, sed ab Ecclesia tolerata.

§. II.

Quid de viribus liberi arbitrij, initio fidei, & postrema in fide & sanctitate perseverantia, Semipelagiani senserint?

12. Totius controversiæ inter Augustinum & Massilienses fundamentum & cardo erat, utrum à Deo vel ab homine capienda sint bene beatæque vivendi primordia; uter scilicet auctor & architectus sit homo, an Deus? Ille Dei causam & gratiæ agebat; hi partes hominis & liberi arbitrij sustinebant: ille Deo sortem hominis committebat; hi ex infirma libertate pendere volebant: fortis ille & invictus gratiæ defensor, voluntatem humanam divinæ humiliter subiciebat; libertatē isti superbâ impietate præferabant, ac de liberi arbitrij viribus nimis altè sentiebant. Etenim ut refert Hilarius in Epistola ad Augustinum, in voluntate nostra vires ad bene operandum distinguebant à viribus ad bene desiderandum, petendum, credendū &c. quæ pertinent ad initium bonæ operationis; addebantque quod

A voluntas nostra, dum esset integra ante lapsum, poterat non solum petere & desiderare, sed etiam bene velle & operari, adeoque quod tunc gratia adjuvabat hominem bene volentem & operantem, seu bonam ejus voluntatem: corruptâ tamen per peccatum originale naturâ, non remanere volebant in nobis vires ad bene operandum, & rectè volendum (quæ sunt operationes hominis sani) sed tantum ad desiderandam salutem, & petendum remedium; & has vires dicebant esse semina quædam virtutum naturaliter insita animæ nostræ. Et quia nemo potest desiderare salutem, & eam petere, nisi prius credat Salvatorem, ideo etiam credulitatis affectum ex nostra voluntate esse, gratiamque Christi antecedere affirmabant: sicut æger licet non habeat vires ad ambulandum, & faciendum alia opera hominis sani, potest tamen desiderare salutem, & querere medicum, ac petere medicinam. Unde ista initia bonæ voluntatis, non in solo credulitatis affectu, sed etiam in petitione, pulsatione, desiderio sanitatis, & similibus actibus imperfectis constituebant; dicebantque illa in hominibus præquiri, ut Deus gratiam ad credendum, sperandum, diligendum, alios actus perfectos eliciendos, tribuat; adeoque gratiam Dei non fovere nisi hominem jam appetentem bona, ita quod prior sit obedientia nostra, quam Dei gratia, nostrasque Deus expectet voluntates, ut purgari & sanari velimus, non autem per suam gratiam efficiat ut sanitatem animæ quæramus ac desideremus. Idque assererebant, tum ne Deus videatur injustus, & personarum acceptor, quosdam suâ gratiâ præveniendos, alios verò relinquendo ac spernendo: tum etiam ne naturalis arbitrij nostri libertas, & inclinatio ad bonum, per originale peccatum omnino extincta videatur, si nequidem sanitatem suam homo ex se possit desiderare, ac petere, opemque medici implorare. Unde Hilarius in Epistola ad Augustinum de Massiliensibus ait: *Conveniens asserunt veritati, vel congruum predicationi, ut cum prostratis, & nunquam suis viribus surrecturis, annuntiarum salutis obtinenda occasio, eo merito quo voluerint & crediderint à suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanctitatis sue consequantur effectum.*

Quod autem de inchoatione fidei, hoc etiam de in ea usque ad finem perseverantia dicendum esse putabant, nimirum utramque humanæ voluntati pariter adscribendam, ut asserit D. August. lib. de dono persev. cap. 17. ubi ait: *Hi initium fidei, & usque in finem perseverantiam, sic in nostra constituti potestate, ut Dei dona esse non putent, neque ad hæc habenda atque retinenda Deum operari nostras cogitationes & voluntates: cætera verò ipsum dare concedunt, cum ab illo impetrantur credentis fide.* Et inferiùs: *Sed hæc, inquirunt, ut à Deo dentur nobis, fides impetrat, quæ incipit à nobis: quam fidem & incipere habere, & in ea usque in finem permanere, tanquam id non à Domino accipiamus, nostrum esse contendunt.* Et iterum nonnullis injectis: *Ad sola illa exhortantur dona, quæ non à Deo dari, sed à nobis esse contendunt, sicut sunt initium fidei, & in ea usque ad finem perseverantia.* Hinc apud S. Prosperum, fidem & perseverantiam in fide, ad præscientiam, non ad prædeterminationem revocabant, dicentes: *Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam sit juvanda, mansuri sunt, Deum præcisse ante mundi constitutionē, & eos prædestinasse.*

Errabant